

Aviisi-projektin avaamat mahdollisuudet

Taustaa Aviisi-projekti Aviisin avaamat uudet mahdollisuudet Ajatuksia jatsoon

*Vs. johtaja Pirjo Karppinen, Kansalliskirjasto, digitointi- ja konservointikeskus
22.11.2016*

Kohti digiaikaa

Lähde: Kirjastot.fi. Syntymäpäivä mikrofilmillä.8.9.2008.Harri Oksanen.

Kansalliskirjaston visio on ”Kansakunnan aarteet kaikille”

Tuomme
digitaaliset
palvelut laajasti
yhteiskunnan
käyttöön

Tietovarantomme
ja palvelumme
tukevat
avoimuutta

Luomme
edellytyksiä
digitaalisille
tutkimus- ja
oppimis-
ympäristöille

Sanomalehtiaineistot digitaalisiksi talteen ja käyttöön

Digitoidut historialliset vapaat sanomalehdet 1771 - 1910

Digitointikumppanuus 1911 – 201x

Digitaalisesti vastaanotetut uudet lehtiaineistot

4,3 milj. sivua on digitoitu, josta Vapaassa käytössä 46 %.

40 milj. sivua on mikrokuvattu, pieni osa on digitoitu

n. 700.000 sivua uutta aineistoa julkaistaan vuosittain

Mediatalo

- Sisäinen käyttö
- Tilaajat
- Liiketoiminnallinen käyttö

Kansalliskirjaston yhteiskunnallinen tehtävä:

- Vapaakappalekirjastojen käyttöön
- Tutkimuksen ja opetuksen käyttöön mm:
 - Yliopistot ja korkeakoulut
 - Museot ja arkistot
 - Lukio, perusopetus
 - Kirjastosektorit

Yleisö

SANOMALEHDET

Digitoitu yhteensä 4 268 215 sivua.
Vapaassa käytössä 1 974 501 sivua (46%) (-1910).
Rajatussa käytössä 2 293 714 sivua (54%) (1911-).

Vapaa

Rajattu

Tutustu Suomen historiaan ja menneeseen aikaan digitoitujen sanomalehtien kautta!

Kansalliskirjasto on digitoinut kaikki Suomessa vuosina 1771-1910 ilmestyneet sanomalehdet, ja ne ovat vapaasti käytössä tämän palvelun kautta. Muutamat tätä uudemmat digitoidut sanomalehdet ovat käytettävissä kaikissa [vapaakappalekirjastoissa](#).

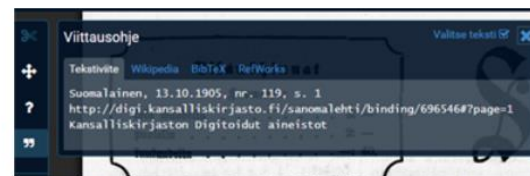
AIKAKAUSLEHDET

Digitoitu yhteensä 6 144 685 sivua.
Vapaassa käytössä 1 156 513 sivua (18%) (-1910).
Rajatussa käytössä 4 988 172 sivua (82%) (1911-).

Vapaa

Rajattu

VIITTAUSOHJE

Aineistoihin viittaamisen helpottamiseksi sivu- ja leikenäkyymiin on lisätty viittausohje-toiminto josta voi kopioida viitteen teksti, Wikipedia, BibTeX ja RefWorks muodoissa.

PIENPAINATTEET

Vapaassa käytössä 129 465 sivua.

Vapaa

NÄIN TEET LEIKKEEN OMAAN LEIKEKIRJAASI

Opastusvideo leikkeiden tekoon.

Aviisi on EAKR- rahoitteinen yhteistyöprojekti

1.1.2015 - 31.12.2016

Yhteistyökumppanit ja toimijat:

- Kansalliskirjasto
- Mikkelin kaupunki
- Kaakon Viestintä / Länsi-Savo
- Viestilehdet Oy / Maaseudun Tulevaisuus
- Kopiosto ry

Ohjausryhmässä mukana toimijoiden lisäksi:

- ELKA Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto
- MAMK
- Mikkelin Maakunta - arkisto
- Mikkelin kaupunki
- Etelä-Savon Maakuntaliitto (Euroopan aluekehitysrahasto EAKR)

Aviisi projektin tavoitteena

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

1. Digitaalisia sanomalehtiaineistoja voidaan saattaa käyttöön lakisäätteistä laajemmin
2. Julkaisijan, Kopioston ja Kansalliskirjaston kesken yhdessä sopimalla.
3. Pilotointi Mikkelin seudulla 2016
 - peruskoulut, lukiot,
 - kirjastot, museot, arkistot, kansalaisopisto
 - Yliopistojen tutkimuskäyttö

LÄNSI-SAVO
PERJANTAI 28. TOUKOKUUTA 2010 • NUMERO 144 • VIIKKO 21 • VUODESTA 1889
www.lansi-savo.fi

Poliisi tahtoo tehdä lopun rasismista

MIKKELIN POLIISIN mukaan rasismi ei ole paisunut Mikkelissä ilmiöksi asti. Silti jokainen rasistinen teko on liikaa. Rikosylikomisario Kalle Tolvanen mukaan poliisi seuraa erityisen tarkasti tapauksia, jotka viittaavat maahanmuuttajavihan tai siihen lietsomiseen. – Emme missään tapauksessa halua, että suvaitsemattomuus paisuu täällä Mikkelissä, Tolvanen sanoo. Aihe nousi jälleen esille, kun Mikkelin Urskin kentän pääkatsoon töhrittiin rasismia henkiviesti tiistain ja keskiviikon välisenä yönä. Viestissä pyydettiin pelästämään Eurooppa monikulttuurisuudelta. Muutama päivä aiemmin mikkeliläisen yrittäjän autoon töhrittiin hakaristejä ja kehoitus palata kotimaahan. Molemmat tapaukset ovat vahingontekorikoksia. Jos tekijä jää kiinni, maksimiirangaistus on vuosisaankautta. **UUTISTU 2**

TÄNÄÄN
”
Korean kiistan avaimet Kiinalla ja Yhdysvalloilla. PÄÄKIRJOITUS 4
Lakko saattaa lykätä ajokortin suorittamista Kulkettajantukitojen valsaantamiseen erikoistunut Ajovamma ei ole varauskia ajokortin suorittamiseen. **KOTIMAA 6**

KOULULAISET KISAILIVAT URSSISSA

Putin otti kantaa venäläisnaisen käännytykseen Venäjän pääministeri sanoi, että Antorovan ei tarvitse pelätä jäävänsä Venäjällä. **KOTIMAA 7**

Digi tutkimus- ja oppimis- ympäristöissä

Sanomalehtiä tutkimalla opiskellaan paikallishistoriaa

Eläinselin yliopiston Kansalliskirjasto

loksensa. Tunnilla on etsitty myös tietoa siitä, millainen edeltäjä on ollut omalla syntymäpäivänä. Tunnilla käytetään hyväksi Arisi-hankkeen myötä

KANSALLISKIRJASTO

<http://www.muc.fi/wp-content/uploads/2016/09/MUC-lehti-2016-www.pdf>

Aineistojen avaamisen mahdollistamiseksi kehitettiin ja selvitettiin

LAINSÄÄDÄNTÖ

- Henkilötietosuojaselvitys Marjut Salokannel
- Tekijänoikeuslainsäädäntö

TOIMINTATAPA JA SOPIMUSMALLIT

- Suunnitellaan ja pilotoidaan yhteistyössä toimintamalleja
- Rakennetaan uudenlaiseen digitaalisten aineistojen käyttöön saattamismalliin tarvittavat sopimukset
- Tekijänoikeuskorvaukset – maksumalli ja toimintatapa

TEKNISET MENETELMÄT JA PALVELUT

- Tietoturvaselvitys HY
- Käyttäjähallinta
- Käytön seuranta ja raportointi
- Piilotustyökalu

Mitä piloteista opittiin

- Suomen laki mahdollistaa asioista sopimisen
- Digitaaliset uudet aineistot vapaakappalekirjastoihin
- Asteittain edeten voidaan saada tuloksia
- Julkaisijan käyttöön
 - omaan sisäiseen toimitukselliseen
 - käyttää aineistoa omassa liiketoiminnassaan sopimalla siitä tekijänoikeusjärjestön kanssa
- Kansalliskirjaston pilotointia ja kokeiluja jatketaan
 - Yliopistojen ja korkeakoulujen tutkimuskäyttö
 - Muu tutkimus- ja opetuskäyttö

Lisää digitaalisia aineistoja halutaan käyttöön

Aineistoista:

- Nyt vain murto-osa lehtiaineistosta on digitaalisessa muodossa
- Digitaalisen aineiston käyttö kasvaa kun tulee uutta aineistoa
- Mikrofilmi on edelleen toimiva säilytys- ja katselumedia
- Digitaalinen pysyvä säilytyskin vaatii työtä + kustannuksia

Käyttäjistä:

- Tarve vanhojen aineistojen käytölle on olemassa
- Aineistoille löytyy useita erilaisia käyttäjäryhmiä
- Eri käyttäjät käyttävät aineistoja eri tarpeisiin

Käyttäjiltä kuultua

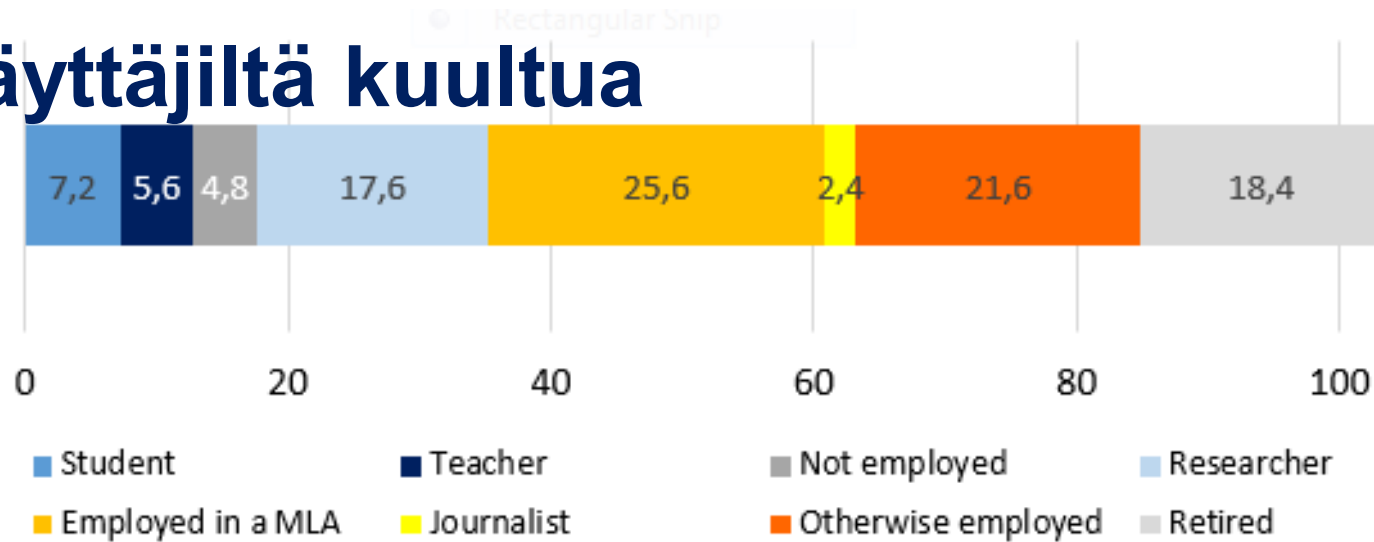

Table 1: Main occupation (percentage of $n=125$)

- Kaikenlainen tutkimuskäyttö yleisintä
- Sanoma- ja aikakauslehdet ovat kysytyintä ja käytetyintä aineistoa
- Uudempaa, tekijänoikeuden alaista aineistoa kaivataan
- Hakuominaisuuksia lisää

Lähde: Ines Matres. 2016. Aviisi evaluation report, s.7.

Käyttäjiltä kuultua

Erinomainen palvelu

Niin hienosti ne ovat skannattuja, että parempaa en voi kuvitella

Mielestäni Suomen kansalliskirjaston aineisto on paras (kattavin) ja hakutyökalut ovat hyvät

Positiivisinta oli oikeastaan huomata, että tällainen palvelu ylipäätään on olemassa!

Vanhojen aineistojen lataaminen kaikkien saataville on todellinen kulttuuriteko

*Erinomaista että tätä voi käyttää kotoa käsin
(osaa aineistosta)*

*Näin voisi tutkija säästää aikaa ja rahaa, kun
voisi tehdä tutkimusta kotona*

Olen todella kiitollinen ja iloinen siitä, että sanomalehti ja aikakauslehti -aineistoja voi hakea tekstihaun avulla

Se on nykyään aivan käsittämättömän helppoa verrattuna aikaan ennen lehdistön digitointia.

Ainoastaan digitaalinen sanomalehtiaineisto tekee käyttämäni kysymyksenasettelut mahdolliseksi; muuten työ veisi aivan liikaa aikaa

Haut nopeuttavat työtä ja antavat täydellisempiä löytöjä kuin esim. mikrofilmeiltä lukeminen

It is fantastic to have access to the papers in digital form, and no more in microfilm! It is so accessible, without going to the library, moving big files and delicate papers, and wondering how to copy it.

Ilman tekstihakua artikkeleiden löytäminen olisi aivan liian työlästä ja hidasta...Digitoidut aineistot ovat valtavan suuri apu työssäni. Kiitos siitä!

Lähde: Ines Matres. 2016. Aviisi evaluation report, s.21-23.

Uusia mahdollisuuksia avautui

- Tavoitteena on avata digitaalisia sanomalehtiaineistoja yliopistojen ja korkeakoulujen rajattuun tutkimus- ja opetuskäyttöön
 - HAKA – tunnistautuminen rakennetaan digiin
- Muille tutkimusorganisaatioille käyttöön rajatusti käyttäjätunnuksella
- Julkaisijan omaan sisäiseen toimitukselliseen käyttöön
 - Julkaisijan muuhun käyttöön
- Tekijänoikeudellisesti vapaan aineiston rajan siirtämisestä liukuvaan sataan vuoteen keskustellaan (1910 -> 1916)
- Katso tallenteet Sanomalehtien Liiton tilaisuudesta 28.9.2016

<http://www.sanomalehdet.fi/ajankohtaista/tapahtumakalenteri/digiarkistoista-liiketoimintaa>

Digi.kansalliskirjasto.fi:n käyttö kasvaa voimakkaasti

- 2015 sivukäyttö kasvoi 20% verrattuna vuoteen 2014;
- 2016 sivukäyttö kasvanee noin 30% verrattuna vuoteen 2015
- 2015 sivukäyttö oli yli 14 miljoonaa, noin 10.000 aitoa sivulatausta per päivä.

	2015	2016	Muutos%
Tammikuu	315421	455090	44
Helmikuu	312279	429746	38
Maaliskuu	341571	411636	21
Huhtikuu	276769	360517	30
Toukokuu	214547	324686	51
Kesäkuu	215513	291248	35
Heinäkuu	260978	250805	-4
Elokuu	259901	364744	40
Syyskuu	268151	355852	33
Lokakuu	314158	409381	30
Marraskuu *)	385300	241404	

Kiitos! Kysymyksiä

pirjo.karppinen@helsinki.fi

050 3182320

Vs. johtaja Pirjo Karppinen, Kansalliskirjasto, digitointi- ja konservointikeskus

22.11.2016

KANSALLISKIRJASTO